

УКРАЇНА

(19) **UA** (11) **38464** (13) **U**
(51) **МПК (2006)**
A61K 36/00
A61K 8/96

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІ

ОПИС ДО ПАТЕНТУ НА КОРИСНУ МОДЕЛЬ

видається під
відповідальність
власника
патенту

(54) ЗАСТОСУВАННЯ ЗБОРУ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН ЗАСПОКІЙЛИВОЇ ТА ГІПОТЕНЗИВНОЇ ДІЇ ЯК ЗАСОБУ ДЛЯ ЛІКУВАННЯ СЕЧОКАМ'ЯНОЇ ХВОРОБИ

1

2

(21) u200810294
(22) 11.08.2008
(24) 12.01.2009
(46) 12.01.2009, Бюл.№ 1, 2009 р.
(72) РУСАНОВ СЕРГІЙ ЄВГЕНІЙОВИЧ, UA,
СТУСЬ ВІКТОР ПЕТРОВИЧ, UA

(73) РУСАНОВ СЕРГІЙ ЄВГЕНІЙОВИЧ, UA,
СТУСЬ ВІКТОР ПЕТРОВИЧ, UA
(57) Застосування збору лікарських рослин заспокійливої та гіпотензивної дії як засобу для лікування сечокам'яної хвороби.

Корисна модель відноситься до медицини, зокрема, до застосування медичних препаратів невизначеної будови, утримуючих матеріали рослинного походження, їхні похідні або екстракти та може бути використаною в клініці урологічних захворювань з приводу лікування або профілактики сечокам'яної хвороби.

Відомо, що лікування сечокам'яної хвороби полягає у видаленні каменів, усуненні причин, які сприяли їх утворенню, а також запальних явищ у сечових органах. Дрібні камені виганяють з нирок і сечоводів за допомогою фармакологічних засобів і фізіотерапевтичних процедур, а коли це неможливе, надають медичну допомогу оперативним шляхом, у т.ч. за допомогою дистанційної літотрипсії. У зв'язку із цим постає питання відносно пошуку нових, недорогих засобів, щодо ефективного лікування або профілактики сечокам'яної хвороби, що включають у різних комбінаціях порошки кореневища солодки уральської, коренів щавлю кінського, алтея лікарського, коренеплоду моркви посівної, кори жостеру, листів берези повислої, м'яті перцевої, обліпихи, чорної смородини, звіробою продірявленого, надземних частин багна болотного, чистотілу великого, адоніса весняного, солодушки золотистої, золотарнику звичайного, льнянки звичайної, суцвіття пижми звичайної, плодів шипшини, горобини звичайної та чорноплідної, обліпихи, яблуні лісової, бруньок сосни, у заданих кількісних нормах [1].

Недоліками цієї фітокомплексної основи є недостатня технологічність готування настою. Це зумовлене необхідністю виготовлення порошків з сировини рослинного походження, а також попе-

редньої теплової обробки кореневих екстрагентів. Окрім цього, залучення чистотілу великого є шкідливим для організму, що дозволяє кваліфікувати його токсичним.

Відомий збір лікарських рослин для лікування сечокам'яної хвороби, що включає коріння дягеля лікарського, вовчуга польового, лепехи, кульбаби лікарської, марени красильної, солодки, трави буркуну лікарського, грициків, звіробою звичайного, мучниці звичайної, ортосифону, петрушки, полину гіркої, хвоща польового, споришу звичайного, фіалки триколірної, листя брусниці, квітки волошки, липи, цмину пісового, плоди анісу звичайного, фенхеля, ялівцю звичайного, шишки хмелю, рильця кукурудзяні, бруньки березові та насіння льону, узяті у певному кількісному співвідношенні [2].

Вживання такого збору не є токсичним, однак зв'язується з потребою у тепловій обробці кореневих компонентів, з наступною втратою їхніх органолептичних властивостей, та інформує про збереження вад технологічності.

Узагальнюючи властивості вищезазначених аналогів, слід зазначити й те, що їхні утилітарні властивості стримуються необхідністю спиртової екстракції лікарських інгредієнтів, що є протипоказаним для певного контингенту хворих.

В основу дійсної корисної моделі поставлена задача на основі селекції зборів лікарських рослин іншого призначення знайти новий засіб для лікування сечокам'яної хвороби, використання якого за новим призначенням дозволило б поліпшити технологічність готування за рахунок виключення кореневої сировини та розширити межу його переважної придатності.

Рішення поставленої задачі досягається за-

(13) **U**
(11) **38464**
(19) **UA**

стосуванням збору лікарських рослин заспокоїливої та гіпотензивної дії, вперше як засобу для лікування сечокам'яної хвороби, що відповідає критерію «новизна».

Як інформує аналіз вмісту відомого базового збору [3] і грам-кількісного співвідношенні його ключових екстрагентів:

трава звіробою	17-23
трава материнки	12-18
трава чебрецю	4-6
трава споришу	4-6
трава пустинника	5-7
квіти деревію	6-8
листи матері й мачухи	12-18
листи м'яти	8-12
листи ожини сизої	4-6
листи суниці	4-6
листи малини	4-6
листи чорної смородини	4-6
Квіти ромашки	2-3
плоди шипшини	8-12
плоди глоду	12-18

відсутність кореневої сировини в його основі виключає необхідність її теплової обробки, що поліпшує технологічність, з максимальним збереженням органолептичних властивостей.

У нижченаведеній таблиці відбиті клінічні показники результатів лікування сечокам'яної хвороби від застосування відомого збору за новим призначенням.

Визначальною в лікуванні сечокам'яної хвороби стає реалізація лікарської активності листів ожини сизої, суниці, материнки й чебрецю, які нормалізують тонус судин, поліпшують мікроциркуляцію крові в нирках і органах сечової системи, які найбільш страждають від каменів, порушень уродинаміки, а також негативного впливу ударної хвилі після літотрипсії. Натомість, плоди шипшини, трава споришу, після поліпшення мікроциркуляції, посилюють уродинаміку, поліпшуючи функцію патологічно пошкоджених нирок. Підготування рослинного збору досягається звичайним заварюванням його екстрагентів зі збереженням їхніх органолептичних властивостей.

Для лікування сечокам'яної хвороби залучають рослинну сировину у складі (г):

трава звіробою	17-23
трава материнки	12-18
трава чебрецю	4-6
трава споришу	4-6
трава пустинника	5-7
квіти деревію	6-8
листи матері й мачухи	12-18
листи м'яти	8-12
листи ожини сизої	4-6
листи суниці	4-6
листи малини	4-6
листи чорної смородини	4-6
Квіти ромашки	2-3
плоди шипшини	8-12
плоди глоду	12-18

Усі інгредієнти подрібнюють до розміру частинок чаю та заварюють у фарфоровому чайнику на протязі 10-15хв, з розрахунку 4г (1 чайна ложка) рослинної суміші на 200мл кип'яченої води або

звичайного чаю та вживають теплим після їжі.

Органолептичні властивості даного засобу за безпечують виведення конкрементів, пригнічення запальних явищ, нормалізацію функціонального стану нирок і зумовлюють досягнення стійкої ремісії за відсутності побічних реакцій і токсичного впливу. Його використання за новим призначенням зумовлене потенціюванням лікувальних властивостей екстрагентів на основі їх одновекторної активності та однорідності представництва морфологічних груп, з можливістю готування концентрованих витяжок без застосування спиртів.

Запропонований збір вживали близько 500 хворих на сечокам'яну хворобу після дистанційної літотрипсії. Його приймали у вигляді чаю, настояного упродовж 10-15хв, вранці після сніданку та вдень після обіду по 200мл. Готували самостійно, без залучення кореневої сировини і спиртового екстрагування.

Динамічне спостереження за хворими показало збільшення добового діурезу на $14 \pm 2,3\%$ ($p < 0,02$), зменшення больового синдрому, інтенсивності макрогематурії, відзначали зменшення болючого виходу фрагментів зруйнованого каменя.

Для оцінки лікувальних властивостей запропонованого збору досліджували стан у 68 хворих, насамперед, біохімічні показники крові, функції нирок, печінконирковий комплекс, вміст білків, електролітів крові, проби Реберга-Таресва. Дослідження здійснювали як до початку лікування, так і на 14 добу, з початку вживання збору та лікування в умовах стаціонару.

Зібрані показники дозволили дійти висновку про те, що у 100% хворих зменшився вміст азотистих шлаків у крові (сечовина, залишковий азот, азот сечовини, креатинін) на $8 \pm 1,8\%$ ($p < 0,05$), причому зміни були як у групі з нормальними висхідними показниками, так і в групі з помірною азотемією. Крім того, відзначали зменшення на $6 \pm 1,4\%$ ($p < 0,02$) загального білірубіну, холестерину, білків крові. Спостерігали стабільну концентрації основних електролітів крові, що має значення для збереження електролітного балансу, а також поліпшення проби Реберга-Таресва, що інформувало про поліпшення секреторної функції нирок.

Відзначали приймний смак, аромат, здатність вгамовувати спрагу, тонізувати організм як при окремому вживанні, так і у поєднанні зі звичайним чаєм. Збір характеризується наявністю седативної, протизапальної та анальгезуючої дії.

За даними дослідження терапевтичних властивостей відомого лікарського збору підтверджена можливість його застосування за новим призначенням, зв'язаним з нормалізацією секреторної функції нирок, мікроциркуляції в них крові, діуретичної функції, які визначають позитив лікування (профілактики) сечокам'яної хвороби, у т.ч. тубулоінтерстиціального ушкодження нирок, дисметаболічної нефропатії з оксалатною чи уратною формами нефропатії, метафілактики рецидивного каменеутворення, насамперед, після дистанційної літотрипсії. Приклад. Хворий А., 1957 р.н., перебував в урологічному відділенні Дніпропетровської ОКЛ ім. І.Мечнікова з приводу лікування сечокам'яної хвороби (і/х №214 від 01.09.07). Надійшов

до стаціонару з діагнозом: Сечокам'яна хвороба. Камінь правої нирки. Хронічний пієлонефрит стадія ремісії. Був проведений сеанс дистанційної літотрипсії. Поряд із цим, А. вживав збір лікарських рослин заспокійливої та гіпотензивної дії як засіб для лікування сечокам'яної хвороби, що утримував (у грамах):

трава звіробою	17-23
трава материнки	12-18
трава чебрецю	4-6
трава споришу	4-6
трава пустинника	5-7
квіти деревію	6-8
листи матері й мачухи	12-18
листи м'яти	8-12
листи ожини сизої	4-6
листи суніці	4-6
листи малини	4-6
листи чорної смородини	4-6
квіти ромашки	2-3
плоди шипшини	8-12
плоди глоду	12-18

Через два тижні на фоні прийому лікувального збору «Роксолана» було проведено обстеження та через 6 міс. після проведення сеансу дистанційної

літотрипсії на фоні метафілактичного прийому лікувального збору «Роксолана» було проведено контрольне обстеження хворого, під час якого конкрементів не виявлено.

Клінічні показники до і після лікування сечокам'яної хвороби у хворого А. наведені у табл.

Наведений приклад використання відомого збору за новим призначенням доводить його придатність для лікування сечокам'яної хвороби з можливістю перевернення вищезазначеного технічного результату. Його використання в урологічній практиці сприятиме поліпшенню секреторної функції нирок, мікроциркуляції в них крові, активації діуретичної динаміки, як найбільш значущих показників в лікуванні або в профілактиці сечокам'яної хвороби, тубулоінтерстиціального ушкодження нирок, дисметаболічної нефропатії й рецидивного каменеутворення, що відповідає критерію «промислова придатність». Характеристика застосування, що зазначена у формулі, визначає межі його правового статусу та забезпечує відрізнення від об'єктів аналогічного призначення, а з урахуванням наданих тверджень дозволяє кваліфікувати його корисною моделлю.

Таблиця

Показники лікування хворого за наведеним прикладом

Показники, одиниці їх вимірювання	До лікування	Після лікування, на 12 добу	Через 6 міс
сечовина крові	8,7 ммоль-л	7,2 ммоль-л	5,6 ммоль-л
азот сечовини крові	4,2 ммоль-л,	3,1 ммоль-л	2,3 ммоль-л
залишковий азот крові	26,5 ммоль-л,	19,4 ммоль-л	14,3 ммоль-л
креатинін крові	125,6 ммоль-л	91,7 ммоль-л	82,3 ммоль-л
креатинін сечі	17,5 мкмоль-л,	16,8 мкмоль-л	15,9 мкмоль-л
клубочкова фільтрація	110 мл-хв,	122 мл-хв	125 мл-хв
канальцева реабсорбція	97%	99%	99%
загальний білок крові	65 г-л,	68 г-л	76 г-л
трансаміназа аланінова	34 од-л,	26 од-л	22 од-л
трансаміназа аспарагінова	33 од-л,	24 од-л	18 од-л
білірубін	22,3 мкмоль-л	18,5 мкмоль-л	15,8 мкмоль-л
тимолова проба	4 од.	3,1 од.	2,0 од.
амілаза крові	32 г/г-л	19,2 г/г-л	14,1 г/г-л
сечова кислота	0,234 ммоль-л	0,215 ммоль-л	0,172 ммоль-л
калій в сироватці крові	5,2 ммоль-л	4,1 ммоль-л	3,6 ммоль-л
натрій в сироватці крові	132,7 ммоль-л	133,4 ммоль-л	132,6 ммоль-л
кальцій в сироватці крові	2,47 ммоль-л	2,42 ммоль-л	2,43 ммоль-л
хлор в сироватці крові	110 ммоль-л	97 ммоль-л	98 ммоль-л
Діурез становив	1050 мл.	1280мл	1140мл
Аналіз сечі:			
питома вага	1018	1017	1019
білок	0,04 г-л	0,03 г-л	0,02 г-л
лейкоцити	5-6 в п-з	1-2 в п-з	1-2 в п-з
еритроцити	100-120 в п-з	3-4 в п-з	0-1 в п-з
оксалати	на все п-з.	1-2 в п-з	0-1 в п-з

Джерела інформації:

1. Фитокомплекс: Заяв. 2000132964 Росии, МПК А61К 35/78 / Ральченко В.Ф., Боярова О.В. (Россия); ООО «Фитомед» (Россия). - №2000132964/14; заявл. 28.12.00; опубл. 20.10.02.
2. Средство для лечения мочекаменной болезни: Пат. 2281781 Росии, МПК А61К 36/899, А61К

- 185, А61Р 13/04 / Колосовский Э.Д., Радченко В.Г., Шабров А.В., Радченко Д.В. (Россия); Государственное образовательное учреждение высшего профессионального образования С.-Пб Государственная медицинская академия им. И.Мечникова (Россия). -№2005103858/15; заявл. 14.02. 05; опубл. 20.08.06.

3. Сбор лекарственных растений, обладающий успокоительным и гипотензивным действием: Пат. 2019185 С1 России, МПК5: А61К 35/78 / Руса-

нов С.Є., Русанов Є.В. (Україна). - №5051104/14; заявл. 13.05.92; опубл. 15.09.94.